

راهنمای آموزش به کودکان با اختلال یادگیری

نویسندگان:

اشرف گچینی پور خمیری

مهرنوش رنجبر

زینت مهدیانی

زمستان ۱۴۰۰

سرشناسه	: گنجینی پورخمیری، اشرف، ۱۳۷۱-
عنوان و نام پدید آور	: راهنمای آموزش به کودکان با اختلال یادگیری/نویسندگان اشرف گنجینی پورخمیری، مهرنوش رنجبر، زینت مهدیانی.
مشخصات نشر	: تهران: گنجور، ۱۴۰۰.
مشخصات ظاهری	: ۲۸۶ص: مصور، نمودار.
شابک	: ۹۷۸-۶۲۲-۳۰۲-۰۴۹-۰۰
وضعیت فهرست نویسی	: فیپا
یادداشت	: کتابنامه: ص. ۲۵۹-۲۸۶.
موضوع	: کودکان ناتوان در یادگیری -- آموزش و پرورش Learning disabled children -- Education کودکان پرتحرک -- آموزش و پرورش Hyperactive children -- Education کودکان درخود مانده -- آموزش و پرورش Autistic children -- Education یادگیری -- اختلالات Learning disabilities رنجبر، مهرنوش، ۱۳۷۲- مهدیانی، زینت، ۱۳۶۹- LC۴۷۰۴۳ ۳۴۱۱۸ ۷۱۲۸۹۱۲۲ شماره کتابشناسی ملی اطلاعات رکورد کتابشناسی فیپا

نشر گنجور

نام اثر: راهنمای آموزش به کودکان با اختلال یادگیری
نویسندگان: اشرف گنجینی پورخمیری، مهرنوش رنجبر، زینت مهدیانی

ناشر: گنجور

صفحه آرا: الهه حسین آبادی

طراح جلد: گنجور

سال و نوبت چاپ: اول - ۱۴۰۰

شمارگان: ۵۰۰ نسخه

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۳۰۲-۰۴۹-۰۰

قیمت: ۸۰۰۰۰ تومان

نشانی: تهران، میدان انقلاب، ابتدای کارگر جنوبی، کوچه شهدای ژاندارمری، پلاک ۱۲۷، تلفن:

۰۲۱۶۶۴۹۱۰۵۶-۰۹۱۲۰۶۱۷۲۸۳

(www.ganjoorpub.ir)

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

۱۳..... مقدمه مولفان

فصل اول: تعریف و تاریخچه اختلالات یادگیری / ۱۷

۱۷..... تعریف ناتوانی

۱۹..... نقص

۲۰..... ناتوانی

۲۰..... عقب ماندگی

۲۲..... سیر تحولی تاریخی اختلالات یادگیری

۲۵..... تعاریف اختلالات یادگیری

فصل دوم: ناتوانی های رشدی و ملاک های دخیل در آن / ۳۱

۳۱..... ناتوانی های رشدی

۳۴..... شیوع شناسی ناتوانی های رشدی

۳۵..... علل تاخیر و معلولیت های رشدی

یافته های مرتبط با کودکان پیش دبستانی دارای تاخیر رشد در طول

۳۸..... زمان

۴۳..... یافته های عصبی- رشدی برای تاخیر رشد

۴۴..... عملکرد شناختی

- ۴۷..... عملکرد حرکتی
- ۴۸..... عملکرد زبان
- ۵۰..... عملکرد هیجانی و رفتاری اجتماعی
- ۵۶..... پردازش دیداری فضایی
- ۵۹..... توجه و عملکرد اجرایی
- ۶۴..... حافظه
- ۶۷..... ادراک
- ۶۸..... ادراک دیداری
- ۶۹..... رشد توانایی ادراکی - حرکتی
- ۶۹..... مشکلات ادراکی حرکتی
- ۷۰..... آموزش ادراکی حرکتی

فصل سوم: چالش ها و موانع آموزش به کودکان مبتلا به اختلالات

یادگیری / ۷۳

- ۷۳..... موانع یادگیری، رشد، مشارکت و چگونگی فائق آمدن بر آنها
- ۷۴..... موانع محیطی
- ۷۵..... موانع فردی
- ۸۱..... شناسایی موانع یادگیری، رشد و مشارکت
- ۸۲..... نکات عملی برای حذف موانع یادگیری، رشد و مشارکت
- ۸۷..... محیط مدرسه‌های در دسترس (اصول طراحی فراگیر)

- هفت اصل مهم در طراحی فراگیر..... ۹۰
- اصل ۱: استفاده عادلانه..... ۹۰
- اصل ۲: استفاده منعطف..... ۹۱
- اصل ۳: استفاده ساده و فی البداهه..... ۹۲
- اصل ۴: ارائه اطلاعات مهم..... ۹۳
- اصل ۵: میزان خطر پایین..... ۹۵
- اصل ۶: خستگی کم..... ۹۶
- اصل ۷: فضا و وسعت مناسب..... ۹۸

فصل چهارم: اختلالات رشدی در یادگیری / ۱۰۱

- نقص شنوایی..... ۱۰۱
- اهمیت مداخله اولیه و مناسب..... ۱۰۳
- ابزار و حالت حالت های ارتباطی..... ۱۰۴
- زبان اشاره و هجی انگشتی..... ۱۰۴
- هجی انگشتی..... ۱۰۵
- چند مثال از زبان اشاره..... ۱۰۸
- گفتار (ارتباط کلامی)..... ۱۱۰
- لب خوانی..... ۱۱۱
- صدا و ناشنوایی..... ۱۱۱
- درجات نقص شنوایی و اثرات بالقوه آن..... ۱۱۲

- برطرف کردن موانع یادگیری، رشد و مشارکت مربوط به نقص
 شنوایی..... ۱۱۷
- نکات عملی برای تدریس به کودکان مبتلا به نقص شنوایی..... ۱۱۸
- نقص بینایی..... ۱۲۱
- عوامل ایجاد نابینایی..... ۱۲۴
- تست میزان بینایی..... ۱۲۷
- پاسخ ها و ظرفیت ها بینایی در رشد طبیعی قوه بصری..... ۱۲۹
- نکات عملی برای تدریس به کودکان مبتلا به نقص بینایی..... ۱۲۹
- نقص بدنی - نقص در حرکت..... ۱۳۶
- نقص حرکتی چیست؟..... ۱۳۸
- نقص تحرک چیست؟..... ۱۳۸
- نکات عملی برای تدریس به کودکان مبتلا به نقص بدنی..... ۱۳۹
- فلج مغزی..... ۱۴۲
- نکات علمی برای تدریس به کودکان مبتلا به فلج مغزی..... ۱۴۳
- تاخیر رشدی / عقلی..... ۱۴۳
- علل ایجاد تاخیر رشدی کدامند؟..... ۱۴۷
- سندرم داون..... ۱۴۸
- چگونه افراد مبتلا به تاخیر رشدی را تشخیص داد؟..... ۱۵۰
- نکات عملی برای تدریس به کودکان دارای تاخیر رشدی..... ۱۵۲

فصل پنجم: اختلالات یادگیری ویژه و راهکارهای آموزشی / ۱۵۵

مشکلات یادگیری خاص.....	۱۵۵
محاسبه پریشی.....	۱۵۶
نوشتار پریشی.....	۱۵۶
خوانش پریشی.....	۱۵۸
شناسایی کودکان مبتلا به خوانش پریشی و دیگر مشکلات خواندنی و نوشتاری.....	۱۵۹
نکات علمی برای تدریس به کودکان مبتلا به خوانش پریشی..	۱۶۰
کنش پریشی.....	۱۶۳
اختلال نقص توجه و بیش فعالی.....	۱۶۴
ابعاد مثبت اختلال نقص توجه و بیش فعالی.....	۱۶۶
تشخیص اولیه.....	۱۶۶
نکات عملی برای آموزش به کودکان مبتلا به اختلال نقص توجه و بیش فعالی.....	۱۶۸
پردازش اطلاعات.....	۱۶۹
مشکلات هماهنگی حرکتی.....	۱۷۲
مشکلات اجتماعی.....	۱۷۲
اختلال خواندن.....	۱۷۴
مشکلات زبان شفاهی.....	۱۷۵

اختلال طیف اتیسم.....	۱۷۷
نکات عملی برای تدریس به کودکان مبتلا به اختلال طیف اتیسم.....	۱۸۰
صرع.....	۱۸۱
سندورم توره.....	۱۸۳
نکات عملی برای تدریس به کودکان مبتلا به سندرم توره.....	۱۸۴
مشکلات رفتاری، عاطفی و اجتماعی.....	۱۸۵
نکات عملی برای تدریس به کودکان دارای مشکلات رفتاری،	
عاطفی و اجتماعی.....	۱۸۷
نابینایی و ناشنوایی.....	۱۹۰
نکات عملی برای تدریس به کودکان مبتلا به نابینایی و ناشنوایی.....	۱۹۲
نقص های چندگانه.....	۱۹۴

فصل ششم: روش های آموزش اتیسم / ۱۹۷

۱. تحلیل رفتار کاربردی.....	۱۹۷
ویژگیهای علم رفتار و علت استفاده از آن در زمینه افراد دارای اتیسم.....	۱۹۹
هدف از استفاده از تحلیل رفتار کاربردی برای افراد دارای اتیسم.....	۲۰۰
چگونه تحلیل رفتار کاربردی بر یادگیری افراد دارای اتیسم تاثیر می	
گذارد؟.....	۲۰۱
اجزا ABA.....	۲۰۳
طرح درس نمونه به روش تحلیل رفتار کاربردی.....	۲۰۵

استفاده از تصویر در آموزش افراد دارای اختلال طیف اتیسم.....	۲۰۹
روش پکس (PECS).....	۲۱۰
مرحله اول : تبادلات فیزیکی هدف	۲۱۲
مرحله دوم: مرحله توانائی انتخاب تصویر	۲۱۵
مرحله سوم - تمیز تصاویر	۲۱۷
مرحله چهارم - جمله سازی	۲۱۹
مرحله پنجم - پاسخ به سوال	۲۲۱
مرحله ششم - ابراز عواطف و احساسات.....	۲۲۲
روش تیچ (TEACCH)	۲۲۴
روش یکپارچگی حسی (SI).....	۲۲۸
فصل هفتم: راهبردهای آموزشی برای کودکان بیش فعال / ۲۳۳	
فهم عمقی اختلال نقص توجه و بیش فعالی	۲۳۳
مهارتهای عالی برای مدیریت دانش آموزان مبتلا به اختلال نقص توجه و	
بیش فعالی	۲۳۴
راهبردهای ارتقا عزت نفس در دانش آموزان مبتلا به اختلال نقص توجه	
و بیش فعالی	۲۳۵
بازساختن محیط	۲۳۶
بهبود ارتباط مدرسه-خانه	۲۳۷
خدمات حمایتی مبتنی بر مدرسه	۲۳۸

مقدمه مولفان

آموزش و پرورش در عصر کنونی با دانش آموزان مختلفی از زمینه های فرهنگی و اجتماعی و با استعدادهای متفاوت رو به رو است. یکی از گروه های دانش آموزی مهم در آموزش و پرورش، کودکانی هستند که با اختلالات یادگیری رو به رو هستند. اختلالات یادگیری موجب کژکارکردی در یادگیری دانش آموزان و در نتیجه افت عملکردی این دسته از دانش آموزان می شود. بی توجهی به نیازهای ویژه دانش آموزان مبتلا به اختلالات یادگیری عواقب جبران ناپذیری برای این دسته از دانش آموزان به همراه خواهد داشت.

پر واضح است که دانش آموزان ناتوان نیازمند تعدیل در برنامه ها، روش ها و ارزشیابی آموزشی هستند. به رسمیت شناختن این دانش آموزان در نظام آموزش رسمی به معنای احترام قائل شدن برای پیشرفت و مشارکت اجتماعی آنان است. معلم و تمامی دست اندرکاران آموزشی باید سعی در شناسایی تفاوت های این دانش آموزان با سایر دانش آموزان داشته و ضمن

کاربست راهبردهای مناسب، زمینه را برای رشد و پیشرفت تحصیلی این دسته از دانش آموزان فراهم کنند. چه بسا ارائه آموزش مناسب با نیازهای این گروه از دانش آموزان منجر به آن شود که بسیاری از دانش آموزان ناتوان گوی سبقت را از شاگردان معمولی گرفته و به جایگاهی رفیع دست پیدا کرده‌اند. نباید ناتوانی را معادل با توانایی شناختی پایین در نظر گرفت، گاهی اوقات با تغییر کوچک در محیط، محتوا و برنامه ناتوانی‌ها برطرف می‌شود. علاوه بر این حق آموزش این کودکان در بسیاری از معاهده‌ها و قوانین بین‌المللی به رسمیت شناخته شده است که نشان دهنده اهمیت روز افزون به این گروه خاص از دانش آموزان است.

در بسیاری از موارد مدارس و محیط آموزشی کودکان ناتوان از کودکان معمولی متفاوت است، اما آنچه که در این کتاب مد نظر بوده است ایجاد محیطی فراگیر و دوستانه به گونه‌ای بوده است که کودکان ناتوان قادر باشند در کنار همسالان معمولی خود به آموزش و یادگیری بپردازند. این امر بدین دلیل حائز اهمیت است که با ایجاد محیط یادگیری فراگیر، اعتماد به نفس و عزت نفس دانش آموزان ناتوان دوچندان می‌شود و متعاقب آن شانس موفقیت آنها در تحصیلات نیز افزایش پیدا می‌کند. مولفان کتاب حاضر در پی شناخت دانش آموزان مبتلا به ناتوانی‌های گوناگون برای مخاطبان و ارائه نکات عملی و کاربردی جهت آموزش و مدیریت موثر

مدارس بوده اند. امید که هیچ دانش آموزی به دلیل ناتوانی از آموزش و یادگیری محروم نماند.

www.ketab.ir